

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

ט"ו בשבט

תפילה לאתרוג נאה

יהי רצון מלפניך ד' אלוקינו ואלוקי אבותינו, שתברך כל אילנות האתרוג להוציא פירותיהם בעתם, ויוציאו אתרוגים טובים יפים ומהודרים ונקיים מכל מום. ולא יעלה בהם חזזית ויהיו שלמים ולא יהיה בהם שום חסרון ואפילו עקיצת הקוף. ויהיו מצויים לנו ולכל ישראל אחינו בכל מקום שהם, לקיים בה מצות נטילה על הלולב בחג הסוכות שיבוא לחיים טובים ולשלום, כאשר צויתנו בתורתך ע"י משה עבדך: 'ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל'.

ויהי רצון מלפני אלוקינו ואלוקי אבותינו, שתעזרנו ותסייענו לקיים מצוה זו של נטילת לולב והדס וערבה ואתרוג כתיקונה בזמנה בחג הסוכות שיבוא עלינו לימים טובים ולשלום בשמחה ובטוב לב. ותזמין לנו אתרוג יפה ומהודר ושלם וכשר כהלכתו.

ויהי רצון מלפני ד' אלוקינו ואלוקי אבותינו, שתברך כל מיני האילנות ויוציאו פירותיהם בריבוי, שמנים וטובים ותברך כל הגפנים שיוציאו ענבים הרבה שמנים טובים, כדי שיהיה היין היוצא מהם מצוי לרוב לכל עמך ישראל לקיים בו מצות קידוש ומצות הבדלה בשבתות וימים טובים. ויתקיים בנו ובכל ישראל אחינו מקרא שכתוב 'לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה אלוקים את מעשיך'. 'באתי לגני אחותי כלה אריתי מזרי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים שתו ושכרו דודים'. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ד' צורי וגואלי. (הבן איש חי)

שאלה לט"ו בשבט

בילקוט שמעוני כתוב שלעתיד לבוא כל העולם יהיה ארץ ישראל. וכתוב בגמרא (כתובות קיב.): "עתידים אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות". וממילא אם הכל יהיה א"י לא יהיו אילני סרק בעולם כלל. ויש לבאר אם כן, מהיכן ייקחו עץ ארז לפרה אדומה?

פנינים

פעם הביאו לפני בעל ה'בית אברהם' מסלונים זצוק"ל ביום ט"ו בשבט אתרוג כבוש, כדי לברך עליו שהחיינו. אך התעוררה אצלו שאלה: לאמיתו של דבר כבר בירכו השנה שהחיינו על פרי האתרוג בעת קיום המצווה ביום הראשון בסוכות. וההלכה היא שאפילו לא אכל הפרי ורק ראה אותו, כבר אפשר לברך עליו. מצד שני, הברכה כאן היא על הפרי ולא על המצוה. פסק לו הרב מנאליבוק ש'ספק ברכות להקל'. מיד לקח הבית אברהם את הפרי וברך בקול רם שהחיינו, דבר שגרם לפליאה גדולה בקרב חסידיו. נענה הרב מנאליבוק ואמר לחסידים כך: "אמנם להמון העם 'ספק ברכות להקל', היינו שלא מברכים, אבל לה'בית אברהם' החומרא היא שלא לברך שהחיינו כי הדבר גורם לו צער גדול ולכן הקל לעצמו וברך. (יהי אור)

במובנים רבים נמשל האדם לעץ השדה. ואחד מהם הוא, המוסר והלקח הנלמדים מדרך התהוותם של העצים. הנה, לוקחים את גרעין הפרי וטומנים אותו באדמה עד שיירקב. ורק משנרקב והרי הוא כאין, רק אז נמשך אליו כוח הצמיחה והוא נובט וייעשה אילן ויוציא פירות, ה'יש' נוצר רק אחרי ה'אין'. כן הוא האדם, כל זמן שמחשיב הוא את עצמו ל'יש', אין הוא האדם השלם. ורק אם מחזיק הוא את עצמו ל'אין', אז יתעלה לתואר האדם הנעלה ויעשה לאילן גדול המניב פירות. (ר"י מטשורטקוב)

הגמרא (סוטה יד.) מביאה: דרש רבי שמלאי, מפני מה נתאוהו משה רבינו ליכנס לא"י? וכי לאכול מפריה או לשבוע מטובה הוא צריך? אלא כך אמר: הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בי, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי. ויש לבאר מדוע אין לומר שרצה משה להיכנס בשביל עצם מצות יישוב ארץ ישראל במקום תלות בשלב הבא שהם המצוות התלויות בארץ? ויש לומר: א. עבר הירדן בכלל מצוה זו. (משך חכמה) ב. הרמב"ן ביאר בפרשת אחרי מות שמעלת ישיבת ארץ ישראל הוא משום שהיא מיוחדת להשגחת ד', והוא יושב תחת השגחת השי"ת. לפי"ז יתכן לומר שמעלה זו כבר הייתה להם במדבר אף שלא היו בא"י. ג. יתכן שזה היה בדיוק העונש שלו שלא להיכנס לא"י ולא לזכות לקיים את מצוות יישוב א"י, ואז הוסיף להתפלל כדי שלפחות לא יגרע ממנו אף המצוות התלויות בארץ. ד. עיקר מצות יישוב א"י הוא משום מצות כיבוש הארץ, ושבט לוי שלא נכללו במצות הכיבוש אף לא שייכים במצוות היישוב. (פחד יצחק) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א ל'שאלה לט"ו בשבט תשפ"א)

עץ חיים היא לעחזיקים בה

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

ישנו ביקוש רב בבתי הכנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה. ניתן לתרום: 1. בהעברה לבנק לאומי (10) סניף 911 חשבון 3787939, ע"ש 'ביין'. 2. לשלוח שיק למערכת

העלון מוקדש לע"נ חנה ציפורה בת אריה לייב ת.נ.צ.ב.ה

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. פרי כתום, עונתו בסתיו
- ב. סוג של אגוז עגול
- ג. משבעת המינים
- ד. פרי אדום, מתוק וקטן
- ה. משפחה של פירות חורפיים
- ו. סלט המורכב מתפוחים, סלרי, אגוזים ומיוז
- ז. פרי משבעת המינים
- ח. פרי צהבהב, בעל גבשושיות ונאכל כקומפוט
- ט. ראש השנה לאילנות
- י. זן של תפוחים
- כ. קרמבולה קרויה גם: 'פרי ה_____'
- ל. פרי חמצמצץ וירוק. (לא לימון)
- מ. פרי טרופי כתום ומתוק
- נ. פרי המוכר אף בשם 'אפרשזיף'
- ס. פרי עץ הצבר, שבקוצים הוא מעוטר
- ע. סוג אגוזים הנאכלים קלויים וחמים
- פ. שני סוגים של אגוזים
- צ. פרי עץ האורן (בתוך האצטרובל)
- ק. שני פירות בעלי קליפה חומה ושעירה
- ר. משבעת המינים
- ש. פרי קטן, כתום ומתוק
- ת. מפרי זה מכינים דבילת

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. סל לנשיאת פירות
- ב. פרי שחור הנאכל ע"י רשב"י ור' חנינא
- ג. פרי בעל פיטם ועוקץ
- ד. עצו פורח ראשון
- ה. פרי טרופי בעל ריח אופייני וחזק
- ו. פרי ירוק ושומני
- ז. תפוח זהב
- ח. פרי נפוץ, בעיקר בצבעים: אדום, צהוב וירוק
- ט. פרי עץ האלון
- י. פרי טרופי קטן, בעל קליפה ורודה ובשר לבן
- ך. סוג של אגוז
- ל. אגוז ששמו כשם מדינה
- ם. כך מכונים ענבים מיובשים
- ן. פרי חמוץ ביותר
- ס. פרי נפוץ, שצורתו כצורת פעמון
- ע. מילה נרדפת ל'שתל'
- ף. פרי קיצי מתוק, בעל קליפה מבריקה
- ץ. אילן
- ק. פרי קיצי מתוק, בעל קליפה שעירה במקצת
- ר. פרי עץ הדקל
- ש. פרי קטן, כתום ומתוק, גלעינו משחק ילדים
- ת. מפירות ההדר (2)

ואלה שמות

"ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש"
אלו שמות נוספים יש לתאנה? (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

"וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל", אמר להם הקב"ה לישראל: אף על פי שתמצאו אותה מלאה כל טוב, לא תאמרו: נשב ולא נטע, אלא הווי זהירים בנטיעות... כשם שנכנסתם ומצאתם נטיעות שנטעו אחרים, אף אתם היו נוטעים לבניכם, שלא יאמר אדם: אני זקן, כמה שנים אני חי, מה אני עומד ומתייגע לאחרים? למחר אני מת!... לפיכך לא יבטל אדם מן הנטיעות, אלא כשם שמצא - עוד יוסיף ויטע, אפילו יהיה זקן. אמר הקב"ה לישראל, למדו ממני, כביכול אני צריך, שנאמר: "ויטע ד' אלקים גן בעדן מקדם". כי תבואו אל הארץ... זה שאמר הכתוב: "עשיתי לי גנות ופרדסים ונטעתי בהם עץ כל פרי". וכי כל בני אדם היכן נוטעים כל מה שמבקשים. כל מה שייטע אדם, בארץ הוא נוטע, בין פלפלין בין כל דבר, אם ייטע אדם הן עושים, שאין אדם יודע מקום כל נטיעה ונטיעה היכן הוא נוטע. אבל שלמה שהיה חכם, נטע כל מיני אילנות, שנאמר: עשיתי לי גנות ופרדסים ונטעתי בהם עץ כל פרי. מהו עץ כל פרי, אכל. אמר רבי ינאי, אפילו פלפלין נטע שלמה בארץ. וכיצד היה נוטען. אלא שלמה חכם היה והיה יודע עקר משתיתו של עולם. למה, "מציון מכלל יפי אלקים הופיע", מציון נשתכלל כל העולם כלו, כדתנינן, למה נקראת שמה אבן שתיה, שממנה השתת העולם. והיה שלמה יודע איזה הוא הגיד שהוא הולך לכוש, ונטע עליו פלפלין ומיד היו עושים פרות. שכן הוא אומר, נטעתי בהם עץ כל פרי. (ע"פ תנחומא קדושים)

מילה בקליפה

זהו פרי כמובן,
וכך נעשה למדן,
שכרע והשתחווה,
ובצווארו הוא נחבא.

המונח המבוקש הינו מילה בת 3 אותיות
שקשורה לט"ו בשבט [שמות של עצים
או פירות].
(יתכן כתיב מלאוחר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)
התשובה תתפרסם א"ה בגליון הבא

על איזה מאכל בדיעבד ניתן לצאת ידי חובה של ברכה ראשונה ע"י 5 ברכות שונות?

יום זה מסוגל הוא לטובה ולהמשיך רפואה לכלל ישראל. (תפארת בנים)

*

יום זה של ט"ו בשבט הוא עת רצון ומסוגל לתשובה. (מגד ארץ)

*

נפתח ביום זה שערי שמחה לבני ישראל והשפעת כל טוב ד'חמשה עשר' הוא אותיות 'שער שמחה', וכן 'אילן' גימטריא 'מאכל' לרמז שנמשך לבני ישראל השפעת מזוני וכל טוב בזמן הזה. (ארון העדות)

*

על ידי אכילת פירות בט"ו בשבט ממתיקים דינים. (צמח צדיק, אמרי נועם, ועטרת ישועה)

*

על ידי אכילת הפירות מתקנים חטא עץ הדעת. (זכר דוד, פרי צדיק, ואילה שלוחה)

"ועלהו לא יבול"

על מי בתורה נאמר לשון שהוא יבול?

1. על איזה פרי מברכים 'העץ' ואם בירך 'האדמה' לא יצא?

יצא?

2. איך יתכן שאדם שותה משקה ומברך העץ וברכה אחרונה על העץ ועל פרי העץ?

אחרונה על העץ ועל פרי העץ?

3. כיצד יתכן שיש דבר שברכתו אדמה ואם ברך עליו העץ יצא?

העץ יצא?

4. מה גדל על העץ, והוא מתוק, וברכתו שהכל?

5. היכן בתורה התורה קוראת לפרי העץ 'פרי האדמה'?

6. מהו העץ הגדול בעולם?

7. אילו פירות מוזכרים בשיר השירים?

8. באיזה אופן יתכן שאדם זרע כלאיים בכרם, ומתקיימות כל דיני כלאיים לאסור, ובכל זאת לא נאסר הכרם?

הכרם?

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לעלון הקודם: מתי יש לציבור לקרוא בפרשת המן שלא בפרשת בשלח? - כשהציבור אינו יודע מה פרשת השבוע בשבת יש לקרוא בפרשת המן, המקום הראשון בתורה שמופיעה המילה 'שבת'. (ספר העיתים בשם רב סעדיה גאון). **חידון א' ת'** - אפרסמון, בונדוק, גפן, דובדבן, הדר, וולדרוף, זית, חבוש, ט"ו בשבט, יונתן, כוכב, ליים, מנגו, נקטרינה, סברס, ערמונים, פקאן פיסטוק, צנובר, קוקוס קיווי, רימון, שסק, תאנה. **חידון א' ת' הפוך** - טנא, חרוב, אתרוג, שקד, גויאבה, אבוקדו, תפוז, תפוח, בלוט, ליצי, מלך, ברזיל, צימוקים, לימון, אגס, נטע, שזיף, עץ, אפרסק, תמר, משמש, פומלית אשכולית. **שעשועי דאורייתא** - יתרו אמר למשה: "נבול תבול". 1. מה שגדל בעציץ שאינו נקוב. חיי אדם. 2. על שמן זית. (ועיין ס' רב סע' ד) 3. גרעיני פירות ועלים שטפלים לפירות. (ס' רב) 4. גרעיני פירות מרים שמיתקן באש. (ש"ע ס' רב) 5. בפרשת ביכורים: "הבאתי את ראשית פרי האדמה". 6. עץ הסאקויה. 7. "כתפוח בעצי היער", "אל גינת אגוז", "הנצו הרימונים", "הפרחה הגפן" ו"ייני עם חלבי". 8. בשנת השמיטה שאז לא נחשב הכרם שלו ואינו אוסר אותו. (כלאיים פ"ז מ"ה) **ואלה שמות** - תאנה, קציעה, גרוגרת, דבילה, דרוסה, פרודה, קיץ, צמל. **מילה בפרשה בשלח** - גאהגעה. "הפר התרברב בתמר" - התרברב=התגאה ובקצרה: גאה, "את פיו פתח ואמר" - כשפר מדבר הוא גועה דהיינו שהוא געה, "ראו כיצד עלה הנהר" - הנהר גאה ומימיו עלו, "ומיד נסחף היהיר הנמהר" - יהיר=גאה. **טמונות לט"ו בשבט** - 1. עגבניות - "תמר" (וגם אם עניתם 'שרי', צדקתם שזהו 'דובדבן' באנגלית). 2. תפוח זהב = תפוז. 3. עץ הלחם' קשור לט"ו בשבט אף כעץ ואף כרמז לחם ולחיטה ולשעורה משבעת המינים. 4. אחד מהשמות של התמר - כותבת. 5. א+ננס=אננס. 6. רימון. 7. תה נע = 'תאנה'. 8. ארז מזוודה - עץ ארז. 9. האדם 'רותם' את הסוס. (כשם העץ) 10. אבוקה+התו 'דו' אבוקדו. 11. שורה כתובה='שיטה'. 12. אגוז ברזיל. 13. אי+צט+רובל = איצטרובל. **שאלה לשלחן השבת שמות** - שאלנו: מדוע כשיוכבד ילדה את ילדיה (מרים, אהרן ומשה), לא מוזכר שנולדו שישה בכרס אחד? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. משה היה לו כח כשנולד כשישה תינוקות. (חת"ס) 2. ברכה זו לא הייתה בשבט לוי, שלא היו בגזירת העבדות. 3. משה היה שקול כס' ריבוא בעצמו. 4. יוכבד הייתה מיילדת ולא היו מיילדות אחרות שיוכלו לילד אותה אם היו שישה בכרס אחד. 5. לא היה הנס הזה בעת הגזרה של ליאור תשליכוהו.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

באתרים: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) 'תורת יוסף' ו'דרשו'.

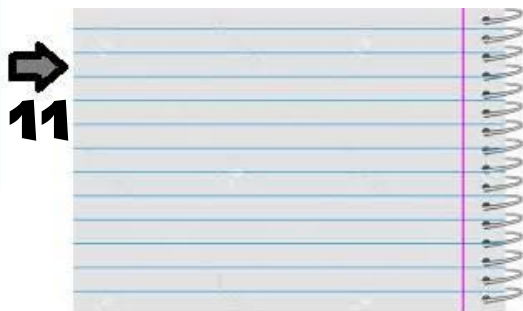
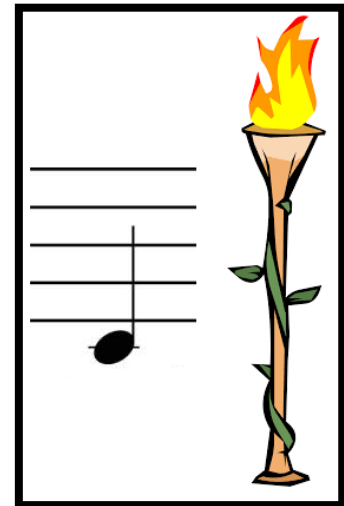
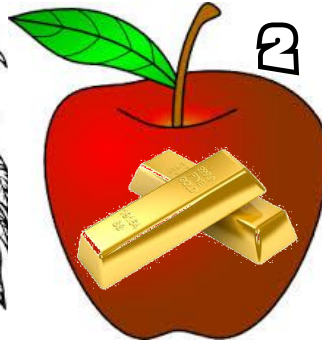
בשכונת בית ישראל בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע העשוי מתמונות הרומזות על שמות צמחים ומושגי ט"ו בשבט.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חיזוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות לט"ו בשבט

מקרא רמת קושי: רגמל קשה

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
'וכבגינה תקפאני' (רש"י טו,ה)

